

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DKK2-421/62/14/MIW

Warszawa, dnia 30 grudnia 2014 r.

DECYZJA nr DKK- 171/2014

Na podstawie art. 18 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie kontroli nad INVENTUM 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą w Warszawie.

Uzasadnienie

W dniu 26 listopada 2014 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej „Prezesem Urzędu” lub „organem antymonopolowym”, wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na przejęciu przez IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie, zwane dalej „IPOPEMA TFI” lub „Wnioskodawca”, kontroli nad funduszem inwestycyjnym INVENTUM 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą w Warszawie, zwanym dalej „INVENTUM 1 FIZAN” lub „Fundusz”, w drodze przejęcia zarządzania, tj. koncentracji określonej w art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie konkurencji”.

W związku z faktem, iż:

- 1) spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające obowiązek zgłoszenia zamiaru koncentracji, bowiem:
 - łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji - w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia zamiaru koncentracji – przekroczył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej równowartość 50 mln euro, tj. kwotę określoną w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji,
 - przejęcie przez przedsiębiorcę bezpośredniej kontroli nad innym przedsiębiorcą jest sposobem koncentracji, określonym w art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji,
 - 2) nie występuje w tej sprawie żadna okoliczność z katalogu przesłanek wymienionych w art. 14 ustawy o ochronie konkurencji, wyłączająca obowiązek zgłoszenia zamiaru koncentracji,
- zostało wszczęte, na podstawie art. 49 ust. 2 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji, postępowanie antymonopolowe w sprawie koncentracji, o czym, zgodnie z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 267 ze zm.), Prezes Urzędu zawiadomił Wnioskodawcę pismem z dnia 28 listopada 2014 r.

W wyniku przeprowadzonego postępowania Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Uczestnicy koncentracji

Aktywny uczestnik koncentracji – IPOPEMA TFI - spółka akcyjna prawa polskiego wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS: 0000278264, jest towarzystwem funduszy inwestycyjnych, działającym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (j.t. Dz. U. z 2014 r. poz. 157), zwanej dalej „ustawa o funduszach inwestycyjnych”.

Przedmiotem faktycznej działalności IPOPEMA TFI jest:

- działalność związana z zarządzaniem funduszami (PKD 66.30.Z),
- działalność trustów, funduszków i podobnych instytucji finansowych (PKD 64.30.Z),

- pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (PKD 66.19.Z),
- pozostała działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (PKD 64.99.Z).

Zgodnie z ustawą o funduszach inwestycyjnych przedmiotem działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych jest tworzenie funduszy inwestycyjnych i zarządzanie nimi, w tym pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa, reprezentowanie ich wobec osób trzecich oraz zarządzanie zbiorczym portfelem papierów wartościowych. Według stanu z dnia dokonania zgłoszenia IPOPEMA TFI zarządzała 82 funduszami inwestycyjnymi, z czego: 78 stanowiły fundusze i subfundusze inwestycyjne zamknięte (w tym 7 znajduje się w likwidacji, a jeden fundusz posiada wydzielone dwa subfundusze) oraz 4 fundusze inwestycyjne otwarte, z których trzy posiadają wydzielone subfundusze.

Wartość aktywów netto funduszy zarządzanych przez IPOPEMA TFI według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosiła [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 1 załącznika do decyzji] zł.

Jedynym akcjonariuszem Wnioskodawcy jest IPOPEMA Securities S.A. z siedzibą w Warszawie - spółka publiczna, prowadząca działalność w zakresie usług maklerskich związanych z rynkiem papierów wartościowych i towarów giełdowych, usług finansowych z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych oraz doradztwa w prowadzeniu działalności gospodarczej i zarządzania.

IPOPEMA Securities jest podmiotem dominującym grupy kapitałowej IPOPEMA Securities, w skład której wchodzi, oprócz IPOPEMA TFI, następujące podmioty prowadzące działalność w zakresie:

- IPOPEMA Asset Management S.A. z siedzibą w Warszawie – usług maklerskich, brokerskich oraz bankowości inwestycyjnej,
- IPOPEMA Business Consulting Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – doradztwa w prowadzeniu działalności gospodarczej i zarządzania, zarządzania urządzeniami informatycznymi i doradztwa w zakresie informatyki,
- IPOPEMA Outsourcing Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie - doradztwa w prowadzeniu działalności gospodarczej i zarządzania, sprzedaży hurtowej komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania,

- IPOPEMA Business Services Kft. z siedzibą w Budapeszcie (Węgry) – usług wsparcia biurowo-biznesowego, m.in. dla agentów IPOPEMA Securities oraz
- IPOPEMA Business Services S.R.L. z siedzibą w Bukareszcie (Rumunia) - usług wsparcia biurowo-biznesowego, m.in. dla agentów IPOPEMA Securities.

Według stanu na dzień 12 grudnia 2014 r. łączna liczba spółek portfelowych funduszy inwestycyjnych zamkniętych (w tym funduszy zamkniętych aktywów niepublicznych) zarządzanych przez IPOPEMA TFI wyniosła [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 2 załącznika do decyzji]. Spółki te prowadzą działalność na zróżnicowanych rynkach, m.in. energetycznym, telekomunikacyjnym, informatycznym, budowlanym, mediów, ubezpieczeniowym oraz farmaceutycznym. Ponadto do ww. spółek portfelowych należą następujące podmioty prowadzące działalność deweloperską (budowa i sprzedaż mieszkań) na terenie Polski:

[TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 3 załącznika do decyzji].

Łączny udział powyższych spółek w krajowym rynku deweloperskim w 2013 r. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 4 załącznika do decyzji] %.

Pasywny uczestnik koncentracji – INVENTUM 1 FIZAN – fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów niepublicznych, wpisany do rejestru funduszy inwestycyjnych pod numerem RFI 441, utworzony i działający na podstawie przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych. Zgodnie z przepisami art. 3 ust. 1 tej ustawy, fundusz inwestycyjny jest osobą prawną, której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w przypadkach określonych w ustawie również niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych, w określone w ustawie papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe.

Jak podaje Wnioskodawca, statutowym celem inwestycyjnym INVENTUM 1 FIZAN w ramach portfela aktywów podstawowych jest osiągnięcie wzrostu wartości aktywów Funduszu w wyniku wzrostu wartości lokat.

Do dnia 6 października 2014 r. Fundusz był zarządzany przez INVENTUM Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej „INVENTUM TFI”). Komisja Nadzoru Finansowego dnia 7 października 2014 r. cofnęła zezwolenie na prowadzenie działalności przez INVENTUM TFI. Od dnia wydania tej decyzji, zgodnie z art.

68 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych Fundusz jest reprezentowany przez Depozytariusza, tj. Raiffeisen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej „Raiffeisen Bank”).

Wartość aktywów netto INVENTUM 1 FIZAN wynosiła w dniu 31 grudnia 2013 r. – [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 5 załącznika do decyzji] zł.

INVENTUM 1 FIZAN sprawuje kontrolę nad następującymi spółkami zależnymi prowadzącymi działalność na terenie Polski:

[TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 6 załącznika do decyzji]

Głównym przedmiotem ich działalności jest działalność deweloperska, a ich łączny udział w przedmiotowym rynku obejmującym obszar Polski w 2013 r. wyniósł ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 7 załącznika do decyzji] %.

Podstawa prawna i cel gospodarczy koncentracji

Koncentracja, której podstawę zgłoszenia stanowi art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji, polega na przejściu przez IPOPEMA TFI kontroli nad INVENTUM 1 FIZAN w drodze przejścia zarządzania tym Funduszem.

W świetle przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych, w szczególności art. 3 oraz art. 117 tej ustawy, INVENTUM 1 FIZAN, posiadając osobowość prawną oraz prowadząc we własnym imieniu działalność wynikającą z ww. przepisów, spełnia przesłanki definicji przedsiębiorcy, o której mowa w art. 4 pkt 1 a) ustawy o ochronie konkurencji.

Przejście zarządzania nastąpi na podstawie art. 238 w zw. z art. 68 ust 2 i ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz na warunkach określonych w [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 8 załącznika do decyzji], na mocy której IPOPEMA TFI przejmie zarządzanie nad INVENTUM 1 FIZAN.

Jak podaje Wnioskodawca, celem gospodarczym koncentracji jest optymalizacja i wzrost efektywności prowadzonej przez IPOPEMA TFI działalności w zakresie zarządzania funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi oraz zapobieżenie postawienia Funduszu w automatyczny stan likwidacji z dniem 7 stycznia 2015 r.¹

¹ Zgodnie z art. 68 ust. 2 stawy o funduszach inwestycyjnych, Fundusz ulegnie rozwiązaniu, jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia wydania decyzji o cofnięciu zezwolenia inne towarzystwo nie przejmie zarządzania nad funduszem.

Rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ

Zgodnie z treścią art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Mając na uwadze powyższą definicję oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 134, poz. 937), organ antymonopolowy stwierdził, co następuje:

a) rynkiem właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym jest krajowy rynek funduszy inwestycyjnych zamkniętych i zarządzania nimi

Uzasadniając powyższe należy wskazać, co następuje:

IPOPEMA TFI, będąc niezależnym towarzystwem funduszy inwestycyjnych, specjalizuje się w tworzeniu i zarządzaniu funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi. Według stanu z dnia dokonania zgłoszenia IPOPEMA TFI zarządzała 82 funduszami inwestycyjnymi, z czego: 78 stanowiły fundusze i subfundusze inwestycyjne zamknięte (w tym 7 znajduje się w likwidacji, a jeden fundusz posiada wydzielone dwa subfundusze) oraz 4 fundusze inwestycyjne otwarte, z których trzy posiadają wydzielone subfundusze.

W wyniku koncentracji IPOPEMA TFI zamierza zwiększyć liczbę zarządzanych przez siebie funduszy o kolejny fundusz inwestycyjny zamknięty.

IPOPEMA TFI i INVENTUM 1 FIZAN, działając w zakresie funduszy inwestycyjnych, koncentrują się na działalności w zakresie funduszy inwestycyjnych zamkniętych. W ocenie Prezesa Urzędu działalność uczestników koncentracji dotyczy zatem węższej kategorii funduszy inwestycyjnych, tj. funduszy inwestycyjnych zamkniętych. Ich działanie uregulowane jest w ustawie o funduszach inwestycyjnych odrębnymi przepisami zawartymi w art. 117–157, podczas gdy działanie innych rodzajów funduszy inwestycyjnych,

w szczególności funduszy inwestycyjnych otwartych, regulują przepisy art. 82-116 tej ustawy. Takie stanowisko wynika również z dotychczasowego orzecznictwa Prezesa Urzędu².

Mając na względzie powyższe oraz definicję rynku właściwego, w rozpatrywanym przypadku zasadnym jest określenie rynku właściwego produktowo jako rynku funduszy inwestycyjnych zamkniętych i zarządzania nimi. W dotychczasowym orzecznictwie organu antymonopolowego przyjmowano, że w aspekcie geograficznym rynek ten ma wymiar krajowy (polski), z uwagi na specyfikę i szczególne uwarunkowania prawne w zakresie tworzenia funduszy inwestycyjnych i nadzoru Komisji Nadzoru Finansowego oraz odrębność krajowych regulacji prawnych w zakresie poszczególnych usług finansowych. Pogląd ten jest zbieżny ze stanowiskiem Komisji Europejskiej, która uznaje bariery formalno-prawne w zakresie świadczenia usług na rynkach finansowych, zwłaszcza zaś obowiązek uzyskania stosownych zezwoleń organów państwowych za element uzasadniający ograniczenie geograficznego rynku właściwego do obszaru kraju (np. decyzja KE w sprawie Swiss Bank Corporation/S.G. Warburg, IV/M.597).

Jak wynika z informacji przedstawionych przez Wnioskodawcę, udział funduszy zarządzanych przez IPOPEMA TFI w rynku funduszy inwestycyjnych zamkniętych i zarządzania nimi w Polsce, mierzony wartością aktywów netto funduszy inwestycyjnych zamkniętych, w dniu 31 grudnia 2013 r. wynosił ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 9 załącznika do decyzji] %, a INVENTUM 1 FIZAN – ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 10 załącznika do decyzji] %.

Biorąc pod uwagę powyższe, łączny udział uczestników koncentracji w krajowym rynku funduszy inwestycyjnych zamkniętych i zarządzania nimi przekracza próg 20%, zatem należy uznać, iż na rynek ten koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym. Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r., na rynku tym działało 487 funduszy inwestycyjnych zamkniętych³, zarządzanych przez 48 towarzystw funduszy inwestycyjnych, wśród których głównymi konkurentami IPOPEMA TFI były: Skarbiec TFI, FORUM TFI, Copernicus Capital TFI oraz TFI PZU, z szacunkowymi udziałami w tym rynku wynoszącymi odpowiednio ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 11 załącznika do decyzji] %.

² m.in. decyzja nr DKK-42/2012 z dnia 7 maja 2012 r. oraz decyzja nr DKK-137/2014 z dnia 20 października 2014 r.

³ na podstawie raportu IZFA za 2013 rok

Ponadto wspólnym obszarem działalności dla spółek portfelowych funduszy inwestycyjnych zamkniętych (w tym funduszy inwestycyjnych zamkniętych aktywów niepublicznych) zarządzanych przez IPOPEMA TFI oraz INVENTUM 1 FIZAN jest rynek deweloperski. Łączny udział tych spółek w krajowym rynku deweloperskim w 2013 r. wyniósł ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 12 załącznika do decyzji] %. Natomiast, biorąc pod uwagę wąskie ujęcie tego rynku, obejmujące swym obszarem terytorium miasta i okolic stwierdzić należy, iż wskazane podmioty prowadzą działalność na odrębnych rynkach lokalnych. Spółki portfelowe funduszy zarządzanych przez IPOPEMA TFI obecne są w [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 13 załącznika do decyzji], natomiast zarządzane przez INVENTUM 1 FIZAN prowadzą działalność na obszarze [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 14 załącznika do decyzji].

b) koncentracja nie wywiera wpływu na żaden rynek w układzie wertykalnym

Z ustaleń organu antymonopolowego wynika, iż w sprawie nie występują rynki będące jednocześnie rynkami sprzedaży i zakupu, na których indywidualny lub łączny udział przedsiębiorców uczestniczących w tej transakcji przekracza 30%.

c) koncentracja nie wywiera wpływu w układzie konglomeratowym

W toku przeprowadzonego postępowania nie zidentyfikowano żadnych rynków, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym, ponieważ nie występują rynki właściwe powiązane z terytorium Polski, w których przynajmniej jeden przedsiębiorca uczestniczący w koncentracji posiada udział przekraczający 40%.

Na podstawie zgromadzonego materiału i powyższych ustaleń organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 18 ustawy Prezes Urzędu, w drodze decyzji, wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku. Zgodnie z art. 4 pkt 10 tej ustawy przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku

właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Oceniając rozpatrywaną koncentrację organ antymonopolowy stwierdził, iż w jej wyniku nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na żadnym z rynków, na których prowadzą działalność jej uczestnicy.

Uzasadniając powyższe należy wskazać, iż rynkiem, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym, jest krajowy rynek funduszy inwestycyjnych zamkniętych i zarządzania nimi. Łączny udział uczestników koncentracji w tym rynku wynosił w 2013 r. ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 15 załącznika do decyzji] %. Jest on zatem niższy od udziału, z którym ustawa wiąże posiadanie pozycji dominującej. Ponadto wielkość ta wynika głównie z dotychczasowego udziału IPOPEMA TFI, wynoszącego ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 16 załącznika do decyzji] %, który w wyniku przejścia zarządzania jeszcze jednym funduszem zwiększył się nieznacznie, tj. jedynie o ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 17 załącznika do decyzji] %. Należy również zauważyć, iż uczestnicy koncentracji spotykają się na krajowym rynku funduszy inwestycyjnych zamkniętych i zarządzania nimi z istotną konkurencją. Najsilniejszymi konkurentami Wnioskodawcy na tym rynku są: Skarbiec TFI, FORUM TFI, Copernicus Capital TFI oraz TFI PZU, z szacunkowymi udziałami w tym rynku wynoszącymi odpowiednio ok.: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA, pkt 18 załącznika do decyzji] %.

Rozpatrywana koncentracja nie wywiera natomiast wpływu na żaden rynek zarówno w układzie wertykalnym, jak i konglomeratowym.

Biorąc powyższe pod uwagę należy uznać, iż przedmiotowa transakcja nie spowoduje istotnego ograniczenia konkurencji na rynku, w szczególności poprzez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej. Rozpatrywana koncentracja spełnia zatem przesłanki określone w art. 18 ustawy o ochronie konkurencji, co uzasadnia wydanie przez Prezesa Urzędu zgody na jej dokonanie.

Wobec powyższego orzeczono, jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 101 ze zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu

Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.

*Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów*

*Zastępca Dyrektora
Departamentu Kontroli Koncentracji
Danuta Gruszczyńska*